

Jaki będzie program gospodarczy rządu

Dalszy ciąg z strony 1-ej

całość produkcji rolnej stwarza dla całej naszej gospodarki narodowej, inne warunki i odbijać się musi na gospodarce i budżecie Państwa. Sytuacja na rynku międzynarodowym w zakresie produktów rolniczych kształtuje się na przyszły rok gospodarczy dla nas, jako kraju eksporterskiego, pomyślniej, jak w roku ubiegłym, a ceny zboża mają wyraźną tendencję wzrostową.

Dzisiaj brak mi jednak jeszcze niezbędnych elementów dla zorientowania się jak ukształtuje się światowa cena zboża jakie będą wyniki tegorocznych zbiorów u nas, a co za tem idzie, w jak szerokim zakresie będzie potrzeba prowadzić akcję interwencyjną. Dopiero najwcześniej za miesiąc, gdy wszystkie te sprawy zostaną wyjaśnione — będę mógł powrócić do zagadnienia akcji interwencyjnej i bliżej określić jej zakres i charakter.

Muszę wreszcie nadmienić, iż nie jest wykluczone, że w nadchodzącym roku gospodarczym rozszerzymy akcję oddawania zboża za odrobek, która to akcja zapoczątkowana została w roku ubiegłym i dała bardzo dobre wyniki. Zwiększenie tej akcji wiąże się również z koniecznością przysięcia z pomocą ludności, dotkniętej klęską powodzi.

W pracach nad podniesieniem cen rolniczych ważną jest nie tylko kwestia cen zboża, ale i cen artykułów hodowlanych. Do podniesienia tych ostatnich cen przywiązuje dużą wagę, dotyczy to bowiem interesów drobnych rolników, jako głównych producentów artykułów hodowlanych.

SUROWCE POCHODZENIA ROLNICZEGO

Jak Panom wiadomo, nasza akcja pomocy dla rolnictwa obejmuje bardzo szeroki zakres stosowanych tu środków. Wśród środków tych osobliwie największą wagę przywiązuje do akcji oddłużeniowej. O zamierzeniach Rządu w tej dziedzinie będę mówił dalej, na tem miejscu chcę wspomnieć jeszcze o akcji rozszerzenia zbytu surowców pochodzenia rolniczego.

Doświadczenie lat ubiegłych świadczy w sposób wyraźny o tem, że jednostronnie nastawianie produkcji rolnej na wywóz pewnych artykułów nie powinno mieć miejsca, o ile istnieją niewyżytkane możliwości produkowania w kraju surowców rolniczych dotychczas sprowadzanych z zagranicy. Dlatego też polityka preferencyj dla surowców krajowych musi być dalej prowadzona.

Miedzy innemi — kontynuując tę politykę — Rząd wszedł obecnie w zakresie nasion olejnych na nową drogę gwarantowania opłacalności produkcji surowców krajowych, oparł ją na bezpośrednim porozumieniu zainteresowanych gałęzi przemysłu i rolnictwa i na gwarancji odbioru po ustalonych cenach całej produkcji wewnętrznej. Jako szczególnie ważne zadanie występuje tu również sprawa zużycia ziemniaków na cele przemysłowe. Stan rynku ziemniaczanego, który wykazuje znaczną nadwyżkę zbiorów w porównaniu z możliwościami racjonalnego zużycia, skłania nas do dalszych wysiłków w kierunku rozszerzenia zbytu miazek spirytusowych, jako środka napędowego.

TARYFY KOLEJOWE

Przechodzę skolei do zagadnienia taryf kolejowych. Prace nad ich obniżeniem prowadzimy stale od szeregu miesięcy.

Poza wprowadzonymi w roku ub. zniżkami taryfowymi w granicach od 65 proc. taryfy zasadniczej — przeprowadzono w roku bieżącym lub też przeprowadzamy dalsze ulgi, a w szczególności: dla nawozów sztucznych o 40 proc., żelaza o 23 proc., rud i złomu o 17,5 proc., kamienia budowlanego i drogowego o 60 proc.; przyznane będą nowe ulgi dla węgla oraz dla ropy i produktów naftowych, wreszcie zrewidowana będzie taryfa na krótkie odległości, gdzie przy obecnym układzie furmanki skutecznie konkurują z koleją. Porównując taryfy obecne z poziomem taryf z 1929 roku, stwierdziliśmy ogólnie obniżenie stawek w granicach od 15 proc. do 50 proc., przy czym 58 proc. towarów korzysta z taryf ulgowych.

Mówiąc o polityce taryfowej muszę podkreślić, że zniżki przyznane w 1933 r. wywołały wprawdzie spadek wpływów P. K. P. na jednostkę przewozu, przyczyniły się jednak zarazem do wzrostu samych przewozów. I tak za pierwszy kwartał r. t. P. K. P. przewiozły 10,5 milj. tonn, otrzymując 137,6 milj. zł., gay w tym samym okresie r. ub. przewiozły

18,8 milj. tonn otrzymując 137,5 milj. zł. Jest to wzrost przewozu o 18,7 proc., który pokrył stratę z obniżenia taryfy.

OBCIĄŻENIA PUBLICZNE

Nieco inaczej przedstawia się sprawa obciążeń publicznych.

Obciążenia publiczne przecież służą dla pokrywania potrzeb zbiorowych. Potrzeby te są bardzo rozmaite. Od takich, które decydują o naszym bycie państwowym i materialności poprzez takie, które gwarantują ład i porządek wewnętrzny do takich, które zadośćczynią bardzo liczącym potrzebom zbiorowym a często — są odbiciem marzeń niepoprawnych doktrynerów. Między ilością armii, którą państwo rozporządza, a pokrywaniem takiej potrzeby zbrojowej, jak choćby budowa wystawy wszechświatowej w Warszawie, istnieje naprawdę duża rozpiętość znaczenia. I otóż trzeba sobie jasno zdać sprawę, że choć przy sądaku dochodu narodowego spadać musi także i obciążenie publiczne — to jednak nie tylko nie może, lecz nie powinno ono spadać równomiernie. Trzeba bardzo mało, albo zgola nic nie zmniejszać obciążeń potrzebnych dla pokrycia istotnych potrzeb zbiorowych, trzeba natomiast odważnie zmniejszać wydatki na potrzeby zbiorowe drugorzędne, a zgola poniechać obciążenia społeczeństwa na cele trzeciorzędne nawet najsympatyczniejsze.

Obciążenia publiczne w Polsce dadzą się podzielić z grubsza na 3 działy: państwowe, samorządowe i z tytułu ubezpieczeń przymusowych.

W budżecie państwowym przeprowadziliśmy jaknajdalej idącą selekcję wydatków, tak przemysłową, aby obciążać w pełni to, co jest niezbędne i aby podtrzymać przy życiu to, co jest potrzebne i aby zgola nie nie poświęcać na rzeczy drugorzędne. To też powiedzieć można śmiało, że obciążenia publiczne na rzecz Państwa są z reguły obciążeniami na potrzeby najistotniejsze.

W tym więc zakresie można raczej dokonać sprawiedliwszego rozdziału tych obciążeń, niż ich zmniejszenia. To trzeba sobie jasno uświadomić.

Jednakże poza obciążeniami na rzecz Państwa istnieją jeszcze obciążenia publiczne na rzecz samorządów i ubezpieczeń przymusowych. Sądzę, że tu przedewszystkiem szukać trzeba sposobu na ogólnie zmniejszenie obciążenia dochodu społecznego.

BUDŻETY SAMORZĄDÓW

W odniesieniu do samorządów terytorjalnych stwierdzić muszę wielki pozytywny wysiłek władz samorządowych i nadzorujących je władz państwowych w kierunku dostosowania pracy samorządu do zmniejszonej zdolności płatniczej społeczeństwa. Wyrazem tego jest silna redukcja wydatków samorządowych; tak więc wydatki prelimitowano na ub. rok budżetowy w sumie o 42 proc. niższej, niż wydatkowano rzeczywiście w r. 1928 — 29, a po wyłączeniu wydatków na obsługę długów, w sumie o 46 proc. niższej. Tem niemniej wysiłek ten nie dał pożądanego rezultatu: wykonanie budżetów samorządowych wykazuje nadal deficyty. Toteż w walce z temi deficytami państwo musi udzielić pomocy samorządowi w akcji oddłużenia.

Ponadto musimy położyć kres dalszemu obciążeniu samorządów rozmaitszymi obowiązkami ustawowymi, rewidując równocześnie zakres działania obowiązkowego w celu sprowadzenia go do granic rzeczywiście niezbędnych.

Wreszcie w zakresie dochodów podatkowych samorządu pragnę przeprowadzić usprawnienie ich poboru, nie zwiększając w niczem ciężarów publicznych, a nawet zlikwidować uciążliwy, nieuzasadniony gospodarką, podatek od ładunków, pobierany przez niektóre miasta.

Równocześnie konieczne jest rozwinięcie sprawnej kontroli nad działalnością związków samorządowych oraz przeprowadzenie dalszej akcji oszczędnościowej i oddłużeniowej stworzone zostaną komisje: centralna i wojewódzkie.

Sprawy samorządu są dla nas tem bardziej istotne, że przeprowadzone wybory do rad miejskich dały na ogólną ilość mandatów radnych miejskich ugrupowaniom prorządowym 68,2 proc., oddając zarządy miast

większościom prorządowym. W niektórych tylko miastach, m. in. w Łodzi, większość uzyskala opozycja. Stoję na stanowisku, że w tych wypadkach opozycja winna wziąć odpowiedzialność za zarząd miastem i wyciągnąć konsekwencję ze zwycięstwa wyborczego.

Zwycięstwo powszechne Bezpartyjnego Bloku składa na nasz obóz nową odpowiedzialność i obowiązek oszczędnej i rozumnej gospodarki w samorządzie.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Przechodzę do sprawy ubezpieczeń społecznych. Nad tą sprawą pragnę zatrzymać nieco dłużej uwagę WPanów. Przypuszczam, że nie weźmiemy mi Panowie za złe, skoro problem ten potraktuję nieco szerzej, pragnę spojrzeć na sprawę ubezpieczeń społecznych nie tylko z punktu widzenia obciążenia gospodarstwa społecznego składkami ubezpieczeniowymi. Chodzi mi o całokształt organizacji i socjalnego zaopatrzenia świata pracy najmniej w Olsce.

W ustroju społecznym, w jakim żyjemy, pełnym wewnętrznych sprzeczności, w codziennej walce przeciwnych tendencji — gdzie przecieć daje się wypośrodkować potężna fala zachodzących przemian socjalnych — muszą istnieć podejrzliwości i nieufności w odniesieniu do wszystkiego, co świata pracy dotyczy. Dla jednych świat urzędzenia swoje zmienia zbyt powoli, dla drugich zbyt pośpieszenie stacza się w jakąś nieznana otchłań.

Aparat państwa, który specjalnie blisko do tych zmian podchodzi, który je nie tylko rejestruje, ale jest powołany do ich ujmowania w pewne zorganizowane łożysko — jest narażony na specjalne trudności.

Zacznę od najcięższej do pokonania trudności organizacyjnej.

ZWIĄZKI ZAWODOWE

Jedną poważną formą organizacji pracowniczych są związki zawodowe. Ruch zawodowy w Polsce rozbity jest jednak na kilka zwalczających się central, poza któremi istnieje wiele związków nienależących do żadnej centrali. Taki stan rzeczy ciąży fatalnie na kształtowaniu się stosunków warstw pracujących — i do interesów państwa i do organizacji i do interesów warsztat pracy. Ogrzej jeszcze: jak taki stan rzeczy demoralizuje psychikę pracownika!

Walka pomiędzy związkami o wpływ, o rząd dusz, z konieczności sięga ciągle do arsenału demagogii. Niedosć o tem. Taki stan rzeczy psychicznie prostytuuje pracownika, zmusza go bowiem nieraz do zapisywania się w szeregi związków obcego mu ideologicznie tylko dlatego, że dany związek w danej branży uzyskał np. monopolistyczne stanowisko przy obsadzaniu wolnych miejsc pracy.

Stąd też ta ciągła płynność stosunków organizacyjnych, ta ciągła troska kierowników danego związku o taktyczne wygranie dla siebie każdego konfliktu.

Jeżeli do tego bez ogródek dodamy brak wyrobienia społecznego i brak poczucia odpowiedzialności u wielu sekretarzy związkowych, jeżeli dorzucimy wyraźne tendencje polityczne działaczy opozycyjnych, pracujących na terenie ruchu zawodowego — otrzymujemy ponury obraz istniejących na tym odcinku stosunków. A przecieć w tym właśnie chaosie organizacyjnym wypada nam monować tak ważny dla państwa aparat rozjemstwa, z tym chaosem zabiega się od początku do końca całe nasze ustawodawstwo socjalne.

Zaczęłam od tego tematu, bo faktyczne przedstawienie stosunków najlepiej podkreśla te trudności, z jakimi się spotykamy u samego progmu każdej próby naszego ustawodawstwa ochronnego. Powiecie Panowie może, że nie my kładliśmy podwalin ustaw, które dziś nie zadowalają nikogo, a najmniej tych, w imię interesów których zostały wydane? Być może. Niemniej nie wolno nam zapominać, że jest naszym obowiązkiem ustawodawstwo socjalne dostosować do potrzeb życia tak, jak my te potrzeby rozumiemy.

Wyda mi się, że zacząć należy od stwierdzenia, że bez wyjątku i zdecydowanej pomocy państwa świat pracy najmniej długo jeszcze nie znajdzie dla siebie właściwych form organizacyjnych, a przez to długo jeszcze w organizmie Państwa nie będzie odgrywał tej roli, jaką mu jest przeznaczona.

Nie zrobiliśmy żadnego błędu, wyrywając cały nasz aparat opiekuńczy, zbudowany na dotychczasowym ustawodawstwie, z domeny wpływów opozycji politycznej. To musiałoby być

zrobione. Zrobimy jednak błąd, jeżeli obecny stan rzeczy pełnego zbiorkratyzowania tego aparatu pozostawimy nadal.

REWIZJA UBEZPIECZEŃ

Rząd zająć się musi przedewszystkiem rewizją organizacji ubezpieczeń społecznych. Koszt tych ubezpieczeń ogromnym ciężarem obciąża cały świat pracy w Polsce.

Dziś obowiązująca ustawa skaleniowa ustala składkę łączną w wysokości 11,5 proc. wypłaty zarobku na rzecz ubezpieczenia chorobowego, od wypadków i emerytalnego. Do tych procentów dochodzą opłaty, ściągane z pracowników na rzecz Funduszu Pracy oraz opłaty na rzecz Funduszu Bezrobocia. Suma rocznie ściąganych składek, prelimitowana na rok bieżący wynosi około 350 milionów zł., a duże braki ustawodawstwa ubezpieczeniowego odczuwa na własnej skórze zgórą 1.500.000 ubezpieczonych.

Przy obecnych niskich zarobkach robotniczych ciężar ubezpieczeń społecznych jest stanowczo za wysoki. Rzuć się w oczy przerost aparatu administracyjnego, wadliwy, a kosztowny system rejestracji i kontroli, wreszcie zła organizacja świadczeń, ustawowo nie dostosowana do realnych możliwości finansowych. Utrzymujemy ogromną instytucję, z której — trzeba prawdzie w oczy spojrzeć — nikt nie jest zadowolony.

A przecieć dopiero niedawno wloziliśmy niemały wysiłek przy opracowaniu i uzgodnieniu w Sejmie t. zw. ustawy scaleniowej. Miała ona nie tylko ustawodawstwo ubezpieczeniowe unifikować, nie tylko zaradzić powojennemu bankructwu ubezpieczalni B. zaboru pruskiego, nie tylko wprowadzić ustawowe zabezpieczenie pensyjne na starość robotników, ale i wszystkie rodzaje ubezpieczeń usprawnić i dostosować do realnych warunków życia. Ustawa zespółta wprawdzie ubezpieczenia, lecz ich bynajmniej nie usprawniła.

Rząd zdaje sobie sprawę z konieczności gruntownej rewizji tej ustawy, sięgającej do rewizji zakresu osób przymusowo ubezpieczonych, zakresu świadczeń i wysokości obciążenia, jakie z tego tytułu ponosi przedewszystkiem, jeśli nie wyłącznie, cały świat pracy najmniej w Polsce.

Rząd zdaje sobie sprawę z tego również, że przy dalszym pozostawieniu stanu obecnego, niezadowolenie z tego w społeczeństwie dalej będzie rosło. Bowiem przy stale malejących wpływach w ubezpieczeniach, a stale wzrastającym zadłużeniu warsztatów pracy, już dziś sięgającym sumy 250 milionów złotych, inaczej być nie może nawet przy zupełnym opanowaniu błędów techniczno-organizacyjnych.

Toteż zarówno z punktu widzenia równowagi gospodarczej, jak i z punktu widzenia samych ubezpieczonych uważam reformę ubezpieczeń społecznych za sprawę pierwszorzędного znaczenia, od wykonania której nie odstąpię.

Na zakończenie zagadnień, dotyczących świata pracy, pragnę podnieść jeszcze sprawę zatrudnienia.

BEZROBOCIE

Sytuacja rolnictwa posiada dla sprawy zwiększenia zatrudnienia bezrobotnych ogromne znaczenie. Odbudowanie i zwiększenie siły nabywczej wsi powinny stworzyć warunki dla zatrudnienia znacznej liczby robotników przemysłowych.

Zdaje sobie sprawę, że to odrazu nie nastąpi. Dlatego też trzeba będzie kontynuować akcję doraźnego zatrudnienia bezrobotnych. I tutaj wysuwa się sprawa racjonalnego zużycia środków, któremi na ten cel możemy dysponować.

Na tym odcinku został już uczyniony duży wysiłek przez powołanie do życia Funduszu Pracy. Fundusz Pracy winien być ściśle skoordynowany z Funduszem Bezrobocia i specjalnymi środkami, przewidzianymi w budżecie Ministerstwa Opieki Społecznej, a zadaniem tych funduszy musi być zatrudnienie największej liczby bezrobotnych i pod tym kątem widzenia układanie planów działalności.

INWESTYCJE

Jednym z istotnych elementów akcji zatrudnienia jest działalność inwestycyjna, dla której polityka gospodarcza państwa stwarza odpowiednie warunki.

Rząd nie prowadzi polityki t. zw. sztucznego nakręcania koniunktury. Niemniej jednak należy z całą stanowczością podkreślić, że prowadzimy w dalszym ciągu planowe prace inwestycyjne, których zadaniem jest stwarzanie ogólnych warunków gospodarczego rozwoju kraju w zakresie

elementów podstawowych. Mimo ciężkich warunków gospodarczych z roku na rok budujemy setki kilometrów dróg bitych, rozbudowujemy sieć kolejową i ulepszymy jej wyposażenie techniczne, budujemy statki oceaniczne, rozszerzamy port gdyński, sieć telegraficzną i telefoniczną, wznosimy szkoły i t. d.

Na cele inwestycyjne Państwo uruchomiło na rok bieżący około 300 milionów zł. Z natury rzeczy największe sumy przeznaczone zostały na roboty komunikacyjne. Program inwestycyjny kolejowych przewidywał, że w okresie wykonania robót na sumę około 45,5 milionów zł.; w sumie tej mieści się 7,5 milj. zł. z angielskiej pożyczki na elektryfikację węzła warszawskiego. Prace nad budową i utrzymaniem dróg i mostów wykonanych będzie w bież. okresie budżetowym na sumę około 77,5 milj. zł.; budowa dróg wodnych pochłonie około 7 milj. zł. Znaczący należy, że ustalony pierwotnie program w zakresie robót drogowych i wodnych będzie musiał ulec znacznym zmianom wobec konieczności usunięcia w jaknajszerszym zakresie szkód, wyrządzonych przez katastrofę powodzi na terenie woj. krakowskiego i sąsiednich.

Oczywiście, działalność inwestycyjna Państwa nie wyczerpuje całokształtu inwestycji. Niezależnie od niej, ożywiał się zaczyna działalność inwestycyjna prywatna, zwłaszcza w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego. Ruch ten naturalną podniętą znajduje w silnym spadku kosztów budowy, dochodzącym praktycznie do blisko 50 proc. kosztów z okresu wysokiej koniunktury. Państwo odczuwa narastający ruch budowlany specjalną opieką, wywierając nacisk w kierunku obniżenia poszczególnych elementów kosztów budowy, a zwłaszcza opłat administracyjnych i udzielając mu racjonalnej pomocy kredytowej. Toteż liczyć możemy, że przy współudziale środków publicznych, uruchomionych na cele finansowania budownictwa mieszkaniowego w sumie około 40 milionów zł., przebudowane będzie w sezonie bieżącym około 120 milj. złotych.

Wreszcie podkreślić chciałbym, że rząd, rozumiejąc niestychanie ciężkie warunki mieszkaniowe warstw robotniczych, rozpoczął w roku bieżącym specjalną akcję popierania budowy tanich mieszkań robotniczych.

Omawiając te zagadnienia gospodarcze, nie mogę pominąć milczeniem dwóch jeszcze spraw. Idzie mi o działalność kapitału zagranicznego i rolę zrzeczeń gospodarczych.

KAPITAŁ ZAGRANICZNY

Uważam za swój obowiązek podkreślić, że, będąc zdecydowany tępić wszelkie szkodliwe przejawy, nie mogę dopuścić do tolerowania pewnych poczyną reprezentantów niektórych grup kapitału zagranicznego w Polsce. Obserwujemy niekiedy narzucenie dyspozycji, godzących bezpośrednio i wysoce niekorzystnie w istotę interesów przedsiębiorstw, niezbędne obciążenie dostaw surowców i materiałów pomocniczych nadmiernymi kosztami pośrednictwa i obsługi kredytu, wygórowanych kosztów fikcyjnej często pomocy technicznej i t. d. — wszystko to uniemożliwia przedsiębiorstwom krajowym racjonalną działalność gospodarczą, dostosowaną do obecnych warunków.

Kapitał obcy, który chciałby pracować u nas jak w kolonii, nie ma nie w Polsce do roboty. Zauważam, że tyje się to zjawisk, mających charakter raczej przykrych wyjątków, gdyż olbrzymia większość przedsiębiorstw o kapitale zagranicznym odgrywa bez zastrzeżeń rolę pozytywną. Ten kapitał zagraniczny, pracujący na zdrowych zasadach, wciągający się rzetelnie w nasze gospodarstwo społeczne i przychodzący po godziwy zarobek — będzie zawsze chroniony i znajdzie jaknajbardziej życzliwą opiekę rządu.

ZRZESZENIA GOSPODARCZE

Poruszyłem sprawę zrzeczeń gospodarczych. Rola organizacji gospodarczych w Polsce, zarówno w zółnych, jak i przymusowych, nie została jeszcze wyjaśniona w sposób dostateczny. Sądzę, że państwo ma prawo domagać się od licznych naszych organizacji gospodarczych i zawodowych pomocy w wykonywaniu jego zadań.

Szczególnie dotyczy to roli samorządu gospodarczego Organu tego samorządu mogą odegrać znakomitą rolę w nastawieniu przemysłu na tory rzeczywistości państwowej oraz

gospodarczej. Zadaniem samorządu wino być wywoływanie i przyspieszanie procesów doskonalenia i dostosowywania się życia gospodarczego do warunków zdrowego bytu naszego systemu ekonomicznego. Wini on zatem stawiać sobie w tym zakresie określone zadania i ogni-skować w należytyim stopniu siły społeczne dla ich realizacji.

Z upływem bieżącego roku kończy się kadencja w Izbach Przemysłowo-Handlowych i w niedługim czasie będą rozpisane wybory na nowy okres 5-letni. Należy sobie życzyć, aby Izby Przemysłowo-Handlowe wychodzące z nowych wyborów, skierować na właściwe tory. Dlatego też przywiązuje dużą wagę do osobistych kwalifikacji członków samorządu gospodarczego.

KOSZTY KREDYTU

We wszystkich poprzednich rozważaniach myślą przewodnią poczyniła gospodarczych rządu było obniżenie kosztów produkcji, aby tem prędzej schwytać nową równowagę.

Otóż jest jeszcze pewien czynnik produkcji, którego pominąć nie można. Czynnikiem tym jest koszt kredytów. Tani społeczny kapitał obrotowy, czyli tani kredyt krótkoterminowy, jest elementem powracającym wielokrotnie w procesie produkcji i odgrywa w niej rolę decydującą.

Prowadzona przez rząd akcja obniżenia kosztów kredytu objęła swym zasięgiem cały aparat kredytowy i będzie nadal konsekwentnie realizowana. Rząd przeprowadzać będzie nadal gruntowną rewizję panujących jeszcze tu i ówdzie przerostów tak, aby cały aparat kredytowy cechowała w zakresie polityki kredytowej jednolitość poczyniła. Dotychczasowa akcja potaniania pieniądza wykazała tendencję, która koszty kredytu w Polsce zbliża w poważnym już odłamie aparatu kredytowego do stawek zagranicznych.

Zgodnie z kształtowaniem się stosunków pieniężnych na rynku wewnętrznym ostatnio banki państwowe i prywatne z własnej inicjatywy obniżyły stopę pobieranego procentu poniżej maksymalnej stopy, określonej przez Ministra Skarbu. Jednocześnie P. K. O. postanowiła obniżyć do 4 i pół proc. minimalną stopę dla dyskonta weksli.

Po drodze tej będziemy kroczyć dalej, ale z całą ostrożnością, aby nasz aparat kredytowy, który w czasie kryzysu wykazał tak dużą odporność, nie został nadwierzony.

W pełnem zrozumieniu potrzeby przygotowania kapitalizacji rząd będzie nadal czuwał nad drobnymi wkładami, zapewniając im bezpieczeństwo i ochronę. Zasadniczym motywem takiego postawienia sprawy jest danie drobnemu cielnikowi pewności, że jego lokata, odkładana na pracę wielu lat na „czarną godzinę“, nie będzie wystawiona na niebezpieczeństwo.

Konsekwencja, z jaką przestrzegamy zasady stałości waluty, wywiera dodatni wpływ na aparat kredytowy. Nasza instytucja emisyjna, wykazująca wysokie pokrycie złożeń, jest dzisiaj przygotowana na swobodne przyjmowanie materiału wekslowego, pochodzącego z transakcji towarowych. Prawdziwy weksel kupiecki może liczyć na to, że wejdzie w skład portfeli wekslowych Banku Polskiego i może być pewny, że instytucja emisyjna nie będzie mu czyniła trudności.

Wspomniałem, że wysiłek rządu pójdzie po linii niwelacji przerostów. Przykładem likwidacji przerostów jest niedawno wydane rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wierzytelnościach w walutach zagranicznych. Nadmierna swoboda wyboru waluty w zawieranych transakcjach musiała ulec ograniczeniu zarówno w interesie państwa, jak obywateli. Usunięcie wielowalutowości i sprowadzenie stosunków w te dziedziny panujących do uzasadnionych gospodarstwa ram jest głębokim potwierdzeniem, jak daleko rząd ingeruje w imię konsekwentnej polityki walutowej i w jaki sposób zarządzeniami ułatwia życie gospodarstwu zakończając procesy naturalnie się odbywających.

ODDŁUŻENIE

Ze sprawą kredytową łączy się najsilniej sprawa oddłużenia.

Chodzi tu przedewszystkiem, choć nie wyłącznie, o oddłużenie rolnictwa. Środki dotychczasowe okazały się niewystarczające. Zarysuję więc te, które mamy zamiar zastosować aby problemat rozwiązać ostatecznie. Cel, jaki sobie w tym względzie postawiliśmy, możemy określić w następujących słowach: (Dalszy ciąg na str. 3-ej)